
Natya Shastra Chapter 28

नाट्यशास्त्रं अध्यायः 28 जातिविकल्प

Document Information

Text title : naaTyashaastra adhyaaya 28 jaativikalpa

File name : natya28.itx

Category : nATyashAstra, major_works, bharata

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Sage Bharata

Transliterated by : Hareesh Bakshi hareeshbakshi at hotmail.com

Proofread by : Hareesh Bakshi hareeshbakshi at hotmail.com

Latest update : December 10, 2006

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ ಅಧ್ಯಾಯಃ 28 ಜಾತಿವಿಕಲ್ಪ

.. ಶ್ರೀರಸ್ತು ..

ಭರತಮುನಿಪ್ರಣೀತಂ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ

ಅಥ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ .

ಆತೋದ್ಯವಿಧಿಮಿದಾನೀಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ .

ತತಂ ಚೈವಾವನದ್ಧಂ ಚ ಘನಂ ಸುಷಿರಮೇವ ಚ .

ಚತುರ್ವಿಧಂ ತು ವಿಜ್ಞೇಯಮಾತೋದ್ಯಂ ಲಕ್ಷಣಾನ್ವಿತಂ .. 1..

ತತಂ ತಂತ್ರೀಕೃತಂ ಜ್ಞೇಯಮವನದ್ಧಂ ತು ಪೌಷ್ಕರಂ .

ಘನಂ ತಾಲಸ್ತು ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸುಷಿರೋ ವಂಶ ಉಚ್ಯತೇ .. 2..

ಪ್ರಯೋಗಸ್ತಿವಿದೋ ಹ್ಯೇಷಾಂ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ನಾಟಕಾಶ್ರಯಃ .

ತತಂ ಚೈವಾವನದ್ಧಂ ಚ ತಥಾ ನಾಟ್ಯಕೃತೋಽಪರಃ .. 3..

ತತಃ ಕುತಪವಿನ್ಯಾಸೋ ಗಾಯನಃ ಸಪರಿಗ್ರಹಃ .

ವೈಪಂಚಿಕೋ ವೈಣಿಕಶ್ಚ ವಂಶವಾದಸ್ತಥೈವ ಚ .. 4..

ಮಾರ್ದಂಗಿಕಃ ಪಾಣವಿಕಸ್ತಥಾ ದಾರ್ದುರಿಕೋ ಬುದ್ಧೈಃ .

ಅವನದ್ಧವಿಧಾವೇಷ ಕುತಪಃ ಸಮುದಾಹೃತಃ .. 5.. 11/22

ಉತ್ತಮಾಧಮಮಧ್ಯಾಭಿಸ್ತಥಾ ಪ್ರಕೃತಿಭಿಯುತಃ .

ಕುತಪೋ ನಾಟ್ಯಯೋಗೇ ತು ನಾನಾದೇಶಸಮಾಶ್ರಯಃ .. 6..

ಏವಂ ಗಾನಂ ಚ ವಾದ್ಯಂ ಚ ನಾಟ್ಯಂ ಚ ವಿವಿಧಾಶ್ರಯಂ .

ಅಲಾತಚಕ್ರಪ್ರತಿಮಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ನಾಟ್ಯಯೋಕ್ತಭಿಃ .. 7..

ಯತ್ತು ತಂತ್ರೀಕೃತಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ನಾನಾತೋದ್ಯಸಮಾಶ್ರಯಂ .

ಗಾಂಧರ್ವಮಿತಿ ತಜ್ಞೇಯಂ ಸ್ವರತಾಲಪದಾತ್ಮಕಂ .. 8..

ಅತ್ಯರ್ಥಮಿಷ್ಟಂ ದೇವಾನಾಂ ತಥಾ ಪ್ರೀತಿಕರಂ ಪುನಃ .

ಗಂಧರ್ವಾಣಾಂ ಚ ಯಸ್ಮಾದ್ಧಿ ತಸ್ಮಾದ್ಗಂಧರ್ವಮುಚ್ಯತೇ .. 9..

ಅಸ್ಯ ಯೋನಿರ್ಭವೇದ್ಗಾನಂ ವೀಣಾ ವಂಶಸ್ತಥೈವ ಚ .

ಏತೇಷಾಂ ಚೈವ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿಧಿಂ ಸ್ವರಸಮುತ್ಥಿತಂ .. 10..

ಗಾಂಧರ್ವಂ ತ್ರಿವಿಧಂ ವಿದ್ಯಾತ್ಸ್ವರತಾಲಪದಾತ್ಮಕಂ .

ತ್ರಿವಿಧಸ್ಯಾಪಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಲಕ್ಷಣಂ ಕರ್ಮ ಚೈವ ಹಿ .. 11..

ದ್ವೈಧಿಷ್ಠಾನಾಃ ಸ್ವರಾ ವೈಣಾಃ ಶಾರೀರಾಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ .
 ಏತೇಷಾಂ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿಧಾನಂ ಲಕ್ಷಣಾನ್ವಿತಂ .. 12..
 ಸ್ವರಾ ಗ್ರಾಮೌ ಮೂರ್ಚ್ಛನಾಶ್ಚ ತಾನಾಃ ಸ್ಥಾನಾನಿ ವೃತ್ತಯಃ .
 ಶುಷ್ಕಂ ಸಾಧಾರಣೇ ವರ್ಣಾ ಹ್ಯಲಂಕಾರಾಶ್ಚ ಧಾತವಃ .. 13..
 ಶ್ರುತಯೋ ಯತಯಶ್ಚೈವ ನಿತ್ಯಂ ಸ್ವರಗತಾತ್ಮಕಾಃ .
 ದಾರವ್ಯಾಂ ಸಮವಾಯಸ್ತು ವೀಣಾಯಾಂ ಸಮುದಾಹೃತಃ .. 14..
 ಸ್ವರಾ ಗ್ರಾಮಾವಲಂಕಾರಾ ವರ್ಣಾಃ ಸ್ಥಾನಾನಿ ಜಾತಯಃ .
 ಸಾಧಾರಣೇ ಚ ಶರೀರ್ಯಾಂ ವೀಣಾಯಾಮೇಷ ಸಂಗ್ರಹಃ .. 15..
 ವ್ಯಂಜನಾನಿ ಸ್ವರಾ ವರ್ಣಾಃ ಸಂಧಯೋಽಥ ವಿಭಕ್ತಯಃ .
 ನಾಮಾಖ್ಯಾತೋಪಸರ್ಗಾಶ್ಚ ನಿಪಾತಾಸ್ತದ್ಧಿತಾಃ ಕೃತಃ .. 16..
 ಭಂದೋವಿಧಿರಲಂಕಾರಾ ಜ್ಞೇಯಃ ಪದಗತೋ ವಿಧಿಃ .
 ನಿಬದ್ಧಂ ಚಾನಿಬದ್ಧಂ ಚ ದ್ವಿವಿಧಂ ತತ್ಪದಂ ಸ್ಮೃತಂ .. 17..
 ಧ್ರುವಸ್ತ್ವಾವಾಪನಿಷ್ಕಾಮೌ ವಿಕ್ಷೇಪೋಽಥ ಪ್ರವೇಶನಂ .
 ಶಮ್ಯಾ ತಾಲಃ ಸನ್ನಿಪಾತಃ ಪರಿವರ್ತಃ ಸವಸ್ತುಕಃ .. 18..
 ಮಾತ್ರಾ ಪ್ರಕರಣಾಂಗಾನಿ ವಿವಾರೀ ಯತಯೋ ಲಯಾಃ .
 ಗೀತಯೋಽವಯವಾ ಮಾರ್ಗಾಃ ಪಾದಮಾರ್ಗಾಃ ಸಪಾಣಯಃ .. 19..
 ಇತ್ಯೇಕವಿಂಶತಿವಿಧಂ ಜ್ಞೇಯಂ ತಾಲಗತಂ ಬುಧೈಃ .
 ಗಾಂಧರ್ವಸಂಗ್ರಹೋ ಹ್ಯೇಷ ವಿಸ್ತರಂ ತು ನಿಬೋಧತ .. 20..
 ತತ್ರ ಸ್ವರಾಃ -
 ಷಡ್ಜಶ್ಚ ಋಷಭಶ್ಚೈವ ಗಾಂಧಾರೋ ಮಧ್ಯಮಸ್ತಥಾ .
 ಪಂಚಮೋ ಧೈವತಶ್ಚೈವ ಸಪ್ತಮೋಽಥ ನಿಷಾದವಾನ್ .. 21..
 ಚತುರ್ವಿಧತ್ವಮೇತೇಷಾಂ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಗಾನಯೋಕ್ತಭಿಃ .
 ವಾದೀ ಚೈವಾಥ ಸಂವಾದೀ ವಿವಾದೀ ಚಾನುವಾದ್ಯಪಿ .. 22..
 ಸಂವಾದೋ ಮಧ್ಯಮಗ್ರಾಮೇ ಪಂಚಮಸ್ಯರ್ಷಭಸ್ಯ ಚ .
 ಷಡ್ಜಗ್ರಾಮೇ ತು ಷಡ್ಜಸ್ಯ ಸಂವಾದಃ ಪಂಚಮಸ್ಯ ಚ .. 23..
 ತಿಸ್ರೋ ದ್ವೇ ಚ ಚತಸ್ರಶ್ಚ ಚತಸ್ರಸ್ತಿಸ್ರ ಏವ ಚ .
 ದ್ವೇ ಚೈವಾದ್ಯ ಚತಸ್ರಶ್ಚ ಷಡ್ಜಗ್ರಾಮೇ ಭವೇದ್ವಿಧಿಃ .. 24..
 ಚತುಃಶ್ರುತಿರ್ಭವೇತ್ ಷಡ್ಜ ಋಷಭಸ್ತಿಶ್ರುತಿಃ ಸ್ಮೃತಃ .
 ದ್ವಿಶ್ರುತಿಶ್ಚೈವ ಗಾಂಧಾರೋ ಮಧ್ಯಮಶ್ಚ ಚತುಃಶ್ರುತಿಃ .. 25..
 ಪಂಚಮಸ್ತದ್ವದೇವ ಸ್ಯಾತ್ ತ್ರಿಶ್ರುತಿರ್ಧೈವತೋ ಮತಃ .
 ದ್ವಿಶ್ರುತಿಶ್ಚ ನಿಷಾದಃ ಸ್ಯಾತ್ ಷಡ್ಜಗ್ರಾಮೇ ವಿಧಿರ್ಭವೇತ್ .. 26..

ಅಥ ಮೂರ್ಚ್ಛನಾಃ ದ್ವೈಗ್ರಾಮಿಕೃಶ್ಚತುರ್ದಶ -

ಆದಾವುತ್ತರಮಂದ್ರಾ ಸ್ಯಾದ್ರಜನೀ ಚೋತ್ತರಾಯತಾ .

ಚತುರ್ಥೀ ಶುದ್ಧಷಡ್ಜಾ ತು ಪಂಚಮೀ ಮತ್ಸರೀಕೃತಾ .. 27..

ಅಶ್ವಕ್ರಾಂತಾ ತಥಾ ಷಷ್ಠೀ ಸಪ್ತಮೀ ಚಾಭಿರುದ್ಗತಾ .

ಷಡ್ಜಗ್ರಾಮಾಶ್ರಿತಾ ಹ್ಯೇತಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಸಪ್ತಮೂರ್ಚ್ಛನಾಃ .. 28..

ಷಡ್ಜೇ ಚೋತ್ತರಮಂದ್ರಾ ಸ್ಯಾದ್ರಜನೀ ಚಾಭಿರುದ್ಗತಾ .

ಅಶ್ವಕ್ರಾಂತಾ ತು ಗಾಂಧಾರೇ ಮಧ್ಯಮೇ ಮತ್ಸರೀಕೃತಾ .. 29..

ಪಂಚಮೇ ಶುದ್ಧಷಡ್ಜಾ ಸ್ಯಾದ್ಧೈವತೇ ಚೋತ್ತರಾಯತಾ .

ನಿಷಾದೇ ರಜನೀ ಚ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯೇತಾಃ ಷಡ್ಜಮೂರ್ಚ್ಛನಾಃ .. 30..

ಅಥ ಮಧ್ಯಮಗ್ರಾಮೇ -

ಸೌವೀರೀ ಹರಿಣಾಶ್ವಾ ಚ ಸ್ಯಾತ್ಯಲೋಪನತಾ ತಥಾ .

ಶುದ್ಧಮಧ್ಯಾ ತಥಾ ಮಾರ್ಗೀ ಪೌರವೀ ಹೃಷ್ಯಕಾ ತಥಾ .

ಮಧ್ಯಮಗ್ರಾಮಜಾ ಹ್ಯೇತಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಸಪ್ತಮೂರ್ಚ್ಛನಾಃ .. 31..

ಅಪಿ ಚ -

ಕ್ರಮಯುಕ್ತಾಃ ಸ್ವರಾಃ ಸಪ್ತ ಮೂರ್ಚ್ಛನೇತ್ಯಭಿಸಂಜ್ಞಿತಾಃ .

ಷಟ್ಪಂಚಸ್ವರಕಾಸ್ತಾನಾಃ ಷಾಡವೌಡುವಿತಾಶ್ರಯಾಃ .. 32..

ಸಾಧಾರಣಕೃತಾಶ್ಚೈವ ಕಾಕಲೀಸಮಲಂಕೃತಾಃ .

ಅಂತರಸ್ವರಸಂಯುಕ್ತಾ ಮೂರ್ಚ್ಛನಾ ಗ್ರಾಮಯೋರ್ಧ್ವಯೋಃ .. 33..

ಯಥಾ -

ಛಾಯಾಸು ಭವತಿ ಶೀತಂ ಪ್ರಸ್ವೇದೋ ಭವತಿ ಚಾತಪಸ್ಥಸ್ಯ .

ನ ಚ ನಾಗತೋ ವಸಂತೋ ನ ಚ ನಿಃಶೇಷಃ ಶಿಶಿರಕಾಲಃ .. 34..

ಭವತಶ್ಚಾತ್ರ -

ಅಂತರಸ್ವರಸಂಯೋಗೋ ನಿತ್ಯಮಾರೋಹಿಸಂಶ್ರಯಃ .

ಕಾರ್ಯೋ ಹ್ಯಲ್ಪೋ ವಿಶೇಷೇಣ ನಾವರೋಹೀ ಕದಾಚನ .. 35..

ಕ್ರಿಯಮಾಣೋಽವರೋಹೀ ಸ್ಯಾದಲ್ಪೋ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಬಹುಃ .

ಜಾತಿರಾಗಂ ಶ್ರುತಿಂ ಚೈವ ನಯಂತೇ ತ್ವಂತರಸ್ವರಾಃ .. 36 .. ಇತಿ..

ಜಾತೀರಿದಾನೀಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ .

ಸ್ವರಸಾಧಾರಣಗತಾಸ್ತಿಸ್ತ್ರೋ ಜ್ಞೇಯಾಸ್ತು ಜಾತಯಃ .

ಮಧ್ಯಮಾ ಪಂಚಮೀ ಚೈವ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಾ ತಥೈವ ಚ .. 37..

ಆಸಾಮಂಶಾಸ್ತು ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮಪಂಚಮಾಃ .

ಯಥಾ ಸ್ವಂ ದುರ್ಬಲತರಾ ವ್ಯಕ್ತಾ ಸಾ ಪಂಚಮೀ ತಥಾ .. 38..

ಜಾತಯೋಽಷ್ಟಾದಶೇತ್ಯೇವಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಭಿಹಿತಂ ಪುರಾ .

ತಾಸ್ವಹಂ ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಗ್ರಹಾಂಶಾದಿವಿಭಾಗತಃ .. 39..
 ಷಾಡ್ಜೇ ಚೈವಾರ್ಷಭೀ ಚೈವ ಧೈವತ್ಯಥ ನಿಷಾದಿನೀ .
 ಷಡ್ಜೋದೀಚ್ಯವತೀ ಚೈವ ತಥಾ ವೈ ಷಡ್ಜಕೈಶಿಕೀ .. 40..
 ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಾ ತಥಾ ಚೈವ ಷಡ್ಜಗ್ರಾಮಸಮಾಶ್ರಯಾಃ .
 ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಧ್ಯಮಗ್ರಾಮಸಂಶ್ರಿತಾಃ .. 41..
 ಗಾಂಧಾರೀ ಮಧ್ಯಮಾ ಚೈವ ಗಾಂಧಾರೋದೀಚ್ಯವಾ ತಥಾ .
 ಪಂಚಮೀ ರಕ್ತಗಾಂಧಾರೀ ತಥಾ ಗಾಂಧಾರಪಂಚಮೀ .. 42..
 ಮಧ್ಯಮೋದೀಚ್ಯವಾ ಚೈವ ನಂದಯಂತಿ ತಥೈವ ಚ .
 ಕರ್ಮಾರವೀ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ತಥಾಂದ್ರೀ ಕೈಶಿಕೀ ಮತಾ .. 43..
 ಸ್ವರಸಾಧಾರಣಗತಾಸ್ತಿಸ್ತೋ ಜ್ಞೇಯಾಸ್ತು ಜಾತಯಃ .
 ಮಧ್ಯಮಾ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಾ ಚ ಪಂಚಮೀ ಚೈವ ಸೂರಿಭಿಃ .. 44..
 ಆಸಾಮಂಶಾಸ್ತು ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮಪಂಚಮಾಃ .
 ಯಥಾಸ್ವಂ ದುರ್ಬಲತರಂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಾತ್ತ್ವತ್ರ ಪಂಚಮೀ .. 45..
 ಶುದ್ಧಾ ವಿಕೃತಾಶ್ಚೈವ ಹಿ ಸಮವಾಯಾಜ್ಜಾತಯಸ್ತು ಜಾಯಂತೇ .
 ಪುನರೇವಾಶುದ್ಧಕೃತಾ ಭವಂತ್ಯಥೈಕಾದಶಾನ್ಯಾಸ್ತು .. 46..
 ತಾಸಾಂ ಯನ್ನಿವೃತ್ತಾಃ ಸ್ವರೇಷ್ವಧಾಂಶೇಷು ಜಾತಿಷು ಚ ಜಾತಿಃ .
 ತದ್ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾವತ್ಸಂಕ್ಷೇಪೇಣ ಕ್ರಮೇಣೇಹ .. 47..
 ಪರಸ್ಪರವಿನಿಷ್ಪನ್ನಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಹ್ಯೇವಂ ತು ಜಾತಯಃ .
 ಪೃಥಗ್ಗಕ್ಷಣಸಂಯುಕ್ತಾ ದ್ವೈಗ್ರಾಮಿಕಾಃ ಸ್ವರಾಶ್ರಯಾಃ .. 48..
 ಚತಸ್ತೋ ಜಾತಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಜ್ಞೇಯಾಃ ಸಪ್ತಸ್ವರಾ ಬುದ್ಧಿಃ .
 ಚತಸ್ತಃ ಷಟ್ಸ್ವರಾ ಜ್ಞೇಯಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ಪಂಚಸ್ವರಾ ದಶ .. 49..
 ಮಧ್ಯಮೋದೀಚ್ಯವಾ ಚೈವ ತಥಾ ವೈ ಷಡ್ಜಕೈಶಿಕೀ .
 ಕಾರ್ಮಾರವೀ ಚ ಸಂಪೂರ್ಣಾ ತಥಾ ಗಾಂಧಾರಪಂಚಮೀ .. 50..
 ಷಾಡ್ಜಾಂದ್ರೀ ನಂದಯಂತೀ ಚ ಗಾಂಧಾರೋದೀಚ್ಯವಾ ತಥಾ .
 ಚತಸ್ತಃ ಷಟ್ಸ್ವರಾ ಹ್ಯೇತಾಃ ಜ್ಞೇಯಾಃ ಪಂಚ ಸ್ವರಾ ದಶ .. 51..
 ನೈಷಾದೀ ಚಾರ್ಷಭೀ ಚೈವ ಧೈವತೀ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮಾ .
 ಷಡ್ಜೋದೀಚ್ಯವತೀ ಚೈವ ಪಂಚ ಷಡ್ಜಾಶ್ರಿತಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ .. 52..
 ಗಾಂಧಾರೀ ರಕ್ತಗಾಂಧಾರೀ ಮಧ್ಯಮಾ ಪಂಚಮೀ ತಥಾ .
 ಕೈಶಿಕೀ ಚೈವ ಪಂಚೈತಾ ಮಧ್ಯಮಗ್ರಾಮಸಂಶ್ರಯಾಃ .. 53..
 ಯಾಸ್ತಾಃ ಸಪ್ತಸ್ವರಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಯಾಶ್ಚೈತಾಃ ಷಟ್ಸ್ವರಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ .
 ಕದಾಚಿತ್ ಷಾಡವೀಭೂತಾಃ ಕದಾಚಿಚ್ಛೌಡುವೇ ಮತಾಃ .. 54..

ಷಡ್ವಗ್ರಾಮೇ ತು ಸಂಪೂರ್ಣಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಷಡ್ವಕೈಶಿಕೇ .
ಷಟ್ಸ್ವರಾ ಚೈವ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಷಾಡ್ವೀ ಗಾಂಧಾರಯೋಗತಃ .. 55..
ಗಾಂಧಾರಪಂಚಮೀ ಚೈವ ಮಧ್ಯಮೋದೀಚ್ಯವಾ ತಥಾ .
ಪುನಶ್ಚ ಷಟ್ಸ್ವರಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಗಾಂಧಾರೋದೀಚ್ಯವಾ ಬುದ್ಧೈಃ .. 56..
ಆಂದ್ರೀ ಚ ನಂದಯಂತೀ ಚ ಮಧ್ಯಮಗ್ರಾಮಸಂಶ್ರಯಾಃ .
ಏವಮೇತಾ ಬುದ್ಧೈರ್ಜ್ಞೇಯಾ ದ್ವೈಗ್ರಾಮೀಕೋಽಪಿ ಜಾತಯಃ .. 57..
ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತಾಸಾಮಂಶವಿಕಲ್ಪನಂ .
ಷಟ್ಸ್ವರಾಃ ಸಪ್ತಮೇ ಹ್ಯಂಶೇ ನೇಷ್ಯಂತೇ ಷಡ್ವಮಧ್ಯಮಾಃ .. 58..
ಸಂವಾದ್ಯಲೋಪಾದ್ಗಾಂಧಾರೇ ತದ್ವದೇವ ಹಿ ನೇಷ್ಯತೇ .
ಗಾಂಧಾರೀರಕ್ತಗಾಂಧಾರೀಕೈಶಿಕೀನಾಂ ತು ಪಂಚಮಃ .. 59..
ಷಡ್ವಾಯಾಂ ಚೈವ ಗಾಂಧಾರಮಂಶಕಂ ವಿದ್ಧಿ ಷಾಡವಂ .
ಷಾಡವಂ ಧೈವತೇ ನಾಸ್ತಿ ಷಡ್ವೋದೀಚ್ಯಾಮಥಾಂಶಕೇ .. 60..
ಸಂವಾದ್ಯಲೋಪಾತ್ರಪೈತಾಃ ಷಾಟ್ಸ್ವರ್ಯೇಣ ವಿವರ್ಜಿತಾಃ .
ಗಾಂಧಾರೀರಕ್ತಗಾಂಧಾರೋಃ ಷಡ್ವಮಧ್ಯಮಪಂಚಮಾಃ .. 61..
ಸಪ್ತಮಶ್ಚೈವ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ಯೇಷು ನೌಡುವಿತಂ ಭವೇತ್ .
ದ್ವೌ ಷಡ್ವಮಧ್ಯಮಾಂಶೋ ತು ಗಾಂಧಾರೋಽಥ ನಿಷಾದವಾನ್ .. 62..
ಋಷಭಶ್ಚೈವ ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ಕೈಶಿಕ್ಯಾಂ ಚೈವ ಧೈವತಃ .
ಏವಂ ತು ದ್ವಾದಶೈವೇಹ ವರ್ಜ್ಯಾಃ ಪಂಚ ಸ್ವರಾಃ ಸದಾ .. 63..
ತಾಸ್ವನೌಡುವಿತಾ ನಿತ್ಯಂ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಹಿ ಸ್ವರಾಶ್ರಯಾಃ .
ಸರ್ವಸ್ವರಾಣಾಂ ನಾಶಸ್ತು ವಿಹಿತಸ್ತ್ವಥ ಜಾತಿಷು .. 64..
ನ ಮಧ್ಯಮಸ್ಯ ನಾಶಸ್ತು ಕರ್ತವ್ಯೋ ಹಿ ಕದಾಚನ .
ಸರ್ವಸ್ವರಾಣಾಂ ಪ್ರವರೋ ಹ್ಯನಾಶೀ ಮಧ್ಯಮಃ ಸ್ಮೃತಃ .
ಗಾಂಧರ್ವಕಲ್ಪೇ ವಿಹಿತಃ ಸಾಮಸ್ವಪಿ ಚ ಮಧ್ಯಮಃ .. 65..
ದಶಕಂ ಜಾತಿಲಕ್ಷಣಂ -
ಗ್ರಹಾಂಶೌ ತಾರಮಂದ್ರೌ ಚ ನ್ಯಾಸೋಽಪನ್ಯಾಸ ಏವ ಚ .
ಅಲ್ಪತ್ವಂ ಚ ಬಹುತ್ವಂ ಚ ಷಾಡವೌಡುವಿತೇ ತಥಾ .. 66..
ಅಥ ಗ್ರಹಾಃ .
ಗ್ರಹಾಸ್ತು ಸರ್ವಜಾತೀನಾಮಂಶವತ್ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ .
ಯತ್ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಭವೇದ್ಗೇಯಮಂಶೋ ಗ್ರಹವಿಕಲ್ಪಿತಃ .. 67..
ತತ್ರಾಂಶೋ ನಾಮ -
ಯಸ್ಮಿನ್ ಭವತಿ ರಾಗಶ್ಚ ಯಸ್ಮಾಚ್ಚೈವ ಪ್ರವರ್ತತೇ .

ಮಂದ್ರಶ್ಚ ತಾರಮಂದ್ರಶ್ಚ ಯೋಽತ್ಯರ್ಥಂ ಚೋಪಲಭ್ಯತೇ .. 68..

ಗ್ರಹಾಪನ್ಯಾಸವಿನ್ಯಾಸಸಂನ್ಯಾಸನ್ಯಾಸಗೋಚರಃ .

ಅನುವೃತ್ತಶ್ಚ ಯಸ್ಯೇಹ ಸೋಽಂಶಃ ಸ್ಯಾದ್ವಶಲಕ್ಷಣಃ .. 69..

ಪಂಚಸ್ವರಪರಾ ತಾರಗತಿಯರ್ಥಾ

ಅಂಶಾತ್ತಾರಗತಿಂ ವಿದ್ಯಾದಾಚತುರ್ಥಸ್ವರಾದಿಹ .

ಆ ಪಂಚಮಾತ್ವಂಚಮಾದ್ವಾ ನಾತಃಪರಮಿಹೇಷ್ಯತೇ .. 70..

ತ್ರಿಧಾ ಮಂದ್ರಗತಿಃ . ಅಂಶಪರಾ ನ್ಯಾಸಪರಾ ಅಪರನ್ಯಾಸಪರಾ ಚೇತಿ .

ಮಂದ್ರಸ್ವಂಶಪರೋ ನಾಸ್ತಿ ನ್ಯಾಸೌ ತು ದ್ವೌ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೌ .

ಗಾಂಧಾರನ್ಯಾಸಲಿಂಗೇ ತು ದೃಷ್ಟಮಾರ್ಷಭಸೇವನಂ .. 71..

ಅಥ ನ್ಯಾಸ ಏಕವಿಂಶತಿಸಂಖ್ಯಃ . ಅಂಗಸಮಾಪ್ತೌ ನ್ಯಾಸಃ .

ತದ್ವದಪನ್ಯಾಸೋ ಹ್ಯಂಗಮಧ್ಯೇ ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ಸಂಖ್ಯಃ .

ಯಥಾ -

ನ್ಯಾಸೋಽಙ್ಗಸಮಾಪ್ತೌ ಸ ಚೈಕವಿಂಶತಿಸಂಖ್ಯಸ್ತಥಾ .

16 ಅಕ್ಷರಾಣಿ ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ಸಂಖ್ಯೋಽಪನ್ಯಾಸೋಽಙ್ಗಮಧ್ಯೇ ಭವೇತ್ .. 72..

ತತ್ರ ಪ್ರಥಮಂ ವಿದಾರೀಮಧ್ಯೇ ನ್ಯಾಸಸ್ವರಪ್ರಯುಕ್ತಸ್ತು .

ವಿವದನಶೀಲಂ ಮುಕ್ತ್ವಾ ಸಂನ್ಯಾಸಃ ಸೋಽಭಿಧಾತವ್ಯಃ .

ಕೃತ್ವಾ ಪದಾವಸಾನೇ ವಿನ್ಯಾಸಾತ್ಕ್ವಾಪಿ ವಿನ್ಯಾಸಃ .. 73..

ತಥಾ -

ಅಲ್ಪತ್ವೇಽಥ ಬಹುತ್ವೇ ಬಲವದಬಲತಾ ವಿನಿಶ್ಚಯಾದೇವ .

ಜಾತಿಸ್ವರೈಸ್ತು ನಿತ್ಯಂ ಜಾತ್ಯಲ್ಪತ್ವಂ ದ್ವಿವಿಧಮೇತತ್ .. 74..

ಸಂಚಾರಾಂಶೇ ಬಲಸ್ಥಾನಾಮಲ್ಪತ್ವೇ ದುರ್ಬಲಾಸು ಚ .

ನ್ಯಾಸಶ್ಚಾಂತರಮಾರ್ಗಸ್ತು ಜಾತೀನಾಂ ವ್ಯಕ್ತಿಕಾರಕಃ .. 75..

ಪಂಚಸ್ವರಮೌಡುವಿತಂ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ದಶವಿಧಂ ಪ್ರಯೋಗಜ್ಞೈಃ .

ತ್ರಿಂಶತ್ಪ್ರಕಾರವಿಹಿತಂ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಂ ಲಕ್ಷಣಂ ಚಾಸ್ಯ .. 76..

ಷಟ್ಸ್ವರಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಗೋಽಸ್ತಿ ತಥಾ ಪಂಚಸ್ವರಸ್ಯ ಚ .

ಚತುಃಸ್ವರಪ್ರಯೋಗೋಽಪಿ ಹ್ಯವಕೃಷ್ಣಧ್ರುವಾಸ್ವಿಹ .. 77..

ದ್ವೈಗ್ರಾಮಿಕೀಣಾಂ ಜಾತೀನಾಂ ಸರ್ವಾಸಾಮಪಿ ನಿತ್ಯಶಃ .

ಅಂಶಾಸ್ತಿ ಷಷ್ಟಿರ್ವಿಜ್ಞೇಯಾಸ್ತೇಷಾಂ ಚೈವಾಂಶವದ್ ಗ್ರಹಾಃ .. 78..

ಅಂಶಗ್ರಹಮಿದಾನೀಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ . ತತ್ರ -

ಮಧ್ಯಮೋದೀಚ್ಯವಾಯಾಸ್ತು ನಂದಯಂತ್ಯಾಸ್ತಥೈವ ಚ .

ತಥಾ ಗಾಂಧಾರಪಂಚಮ್ಯಾಃ ಪಂಚಮೋಽಂಶೋ ಗ್ರಹಸ್ತಥಾ .. 79..

ದೈವತ್ಯಾಶ್ಚ ತಥಾ ಹ್ಯಂಶೌ ವಿಜ್ಞೇಯೌ ದೈವತರ್ಷಭೌ .
 ಪಂಚಮ್ಯಾಶ್ಚ ತಥಾ ಜ್ಞೇಯೌ ಗ್ರಹಾಂಶೌ ಪಂಚಮರ್ಷಭೌ .. 80..
 ಗಾಂಧಾರೋದೀಚ್ಯವಾಯಾಸ್ತು ಗ್ರಹಾಂಶೌ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮೌ .
 ಆರ್ಷಭ್ಯಾಶ್ಚ ಗ್ರಹಾ ಅಂಶಾ ದೈವತರ್ಷಭಸಪ್ತಮಾಃ .. 81..
 ಗಾಂಧಾರಶ್ಚ ನಿಷಾದಶ್ಚ ಹ್ಯಾರ್ಷಭಶ್ಚ ತಥಾಪರಃ .
 ನಿಷಾದಿನ್ಯಾಸ್ತಯೋ ಹ್ಯೇತೇ ಗ್ರಹಾ ಅಂಶಾಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿತಾಃ .. 82..
 ಷಡ್ಜಪಂಚಮಗಾಂಧಾರೈಸ್ತ್ರಿಭಿರೇವ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ .
 ಅಂಶೈರ್ಗ್ರಹೈಸ್ತಥಾ ಚೈವ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಷಡ್ಜಕೈಶಿಕೀ .. 83..
 ಷಡ್ಜಶ್ಚ ಮಧ್ಯಮಶ್ಚೈವ ನಿಷಾದೋ ದೈವತಸ್ತಥಾ .
 ಷಡ್ಜೋದೀಚ್ಯವತೀಜಾತೇರ್ಗ್ರಹಾ ಅಂಶಾಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿತಾಃ .. 84..
 ಪಂಚಮಶ್ಚಾರ್ಷಭಶ್ಚೈವ ನಿಷಾದೋ ದೈವತಸ್ತಥಾ .
 ಕಾರ್ಮಾರವ್ಯಾ ಬುದ್ಧೈರಂಶಾ ಗ್ರಹಾಶ್ಚ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ .. 85..
 ಗಾಂಧಾರಶ್ಚಾರ್ಷಭಶ್ಚೈವ ಪಂಚಮೋಽಥ ನಿಷಾದವಾನ್ .
 ಚತ್ವರೋಂಶಾ ಭವಂತ್ಯಾಂಧ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಹಾಶ್ಚೈವ ತಥೈವ ಹಿ .. 86..
 ಷಡ್ಜಶ್ಚಾರ್ಷಭಶ್ಚೈವ ಮಧ್ಯಮಃ ಪಂಚಮಸ್ತಥಾ .
 ಮಧ್ಯಮಾಯಾ ಗ್ರಹಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಅಂಶಾಶ್ಚೈವ ಸದೈವತಾಃ .. 87..
 ನಿಷಾದಷಡ್ಜಗಾಂಧಾರಮಧ್ಯಮಾಃ ಪಂಚಮಸ್ತಥಾ .
 ಗಾಂಧಾರೀರಕ್ತಗಾಂಧಾರ್ಯೋರ್ಗ್ರಹಾ ಅಂಶಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ .. 88..
 ಷಡ್ಜೀ ದೈವತಗಾಂಧಾರಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮಪಂಚಮೈಃ .
 ಗ್ರಹೈರಂಶೈಶ್ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ವಿಕೃತಾ ಸ್ವರಯೋಗತಃ .. 89..
 ಕೈಶಿಕ್ಯಾಶ್ಚಾರ್ಷಭಂ ಹಿತ್ವಾ ಗ್ರಹಾಂಶಾಃ ಷಟ್ ಸ್ವರಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ .
 ಸಪ್ತಸ್ವರಗ್ರಹಾಂಶಾ ತು ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮಾ .. 90..
 ಏತೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿರ್ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಸರ್ವಾಸ್ವಂಶಾಸ್ತು ಜಾತಿಷು .
 ಅಂಶವಚ್ಚ ಗ್ರಹಾಸ್ತಾನಾಂ ಸರ್ವಾಸಾಮೇವ ನಿತ್ಯಶಃ .. 91..
 ಸರ್ವಾಸಾಮೇವ ಜಾತೀನಾಂ ತ್ರಿಜಾತಿಸ್ತು ಗಣಃ ಸ್ಮೃತಃ .
 ತೇ ಚ ಸಪ್ತ ಗಣಾ ಜ್ಞೇಯಾ ವರ್ಧಮಾನಸ್ವರಾ ಬುದ್ಧಿಃ .. 92..
 ಏಕಸ್ವರೋ ದ್ವಿಸ್ವರಶ್ಚ ತ್ರಿಸ್ವರೋಽಥ ಚತುಃಸ್ವರಃ .
 ಪಂಚಸ್ವರಶ್ಚತುರ್ಥಾ ನ್ಯಾದೇಕಥಾ ಸಪ್ತಷಟ್ಸ್ವರೌ .. 93..
 ಏತದುಕ್ತಂ ಮಯಾ ತ್ವಾಸಾಂ ಗ್ರಹಾಂಶಪರಿಕಲ್ಪನಂ .
 ಪುನಶ್ಚೈವ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನ್ಯಾಸಾಪನ್ಯಾಸಯೋಗತಃ .. 94..
 ಪಂಚಾಂಶಾ ತು ಭವೇತ್ ಷಾಡ್ಜೀ ನಿಷಾದರ್ಷಭವರ್ಜಿತಾ .

ಅಪನ್ಯಾಸೋ ಭವೇದತ್ರ ಗಾಂಧಾರಃ ಪಂಚಮಸ್ತಥಾ .. 95..
 ನ್ಯಾಸಶ್ಚಾತ್ರ ಭವೇತ್ ಷಡ್ಜೋ ಲೋಪ್ಯಃ ಸಪ್ತಮ ಏವ ಚ .
 ಷಡ್ಜಗಾಂಧಾರಸಂಚಾರಃ ಷಡ್ಜಧೈವತಯೋಸ್ತಥಾ .. 96..
 ಷಾಡವಂ ಸಪ್ತಮೋಪೇತಮಲ್ಪೌ ವೈ ಸಪ್ತಮರ್ಷಭೌ .
 ಗಾಂಧಾರಸ್ಯ ಚ ಬಾಹುಲ್ಯಂ ತ್ವತ್ರ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಯೋಕ್ತುಭಿಃ .. 97..
 ಆರ್ಷಭ್ಯಾಮೃಷಭಸ್ತ್ವಂಶೋ ನಿಷಾದೋ ಧೈವತಸ್ತಥಾ .
 ಏತ ಏವ ಹ್ಯಪನ್ಯಾಸಾ ನ್ಯಾಸಶ್ಚಾಪ್ಯೃಷಭಃ ಸ್ತೃತಃ .
 ಷಟ್ಪಂಚಸ್ವರತಾ ಚಾತ್ರ ಷಡ್ಜಪಂಚಮಯೋರ್ವಿನಾ .. 98..
 ಧೈವತ್ಯಾಂ ಧೈವತೋ ನ್ಯಾಸಸ್ತ್ವಂಶಾವೃಷಭಧೈವತೋ .
 ಅಪನ್ಯಾಸಾ ಭವಂತ್ಯತ್ರ ಧೈವತಾರ್ಷಭಮಧ್ಯಮಾಃ .. 99..
 ಷಡ್ಜಪಂಚಮಹೀನಂ ತು ಪಾಂಚ್ಚಸ್ವರ್ಯಂ ವಿಧೀಯತೇ .
 ಪಂಚಮೇನ ವಿನಾ ಚೈವ ಷಾಡವಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ .. 100..
 ಆರೋಹಿಣೌ ಚ ತೌ ಕಾರ್ಯೌ ಲಂಘನೀಯೌ ತಥೈವ ಚ .
 ನಿಷಾದಶ್ಚರ್ಷಭಶ್ಚೈವ ಗಾಂಧಾರೋ ಬಲವಾಂಸ್ತಥಾ .. 101..
 ನಿಷಾದಿನ್ಯಾಂ ನಿಷಾದೋಂಶೋ ಸಗಾಂಧಾರರ್ಷಭಸ್ತಥಾ .
 ಏತ ಏವ ಹ್ಯಪನ್ಯಾಸಾ ನ್ಯಾಸಶ್ಚೈವಾತ್ರ ಸಪ್ತಮಃ .. 102..
 ಧೈವತ್ಯಾ ಇವ ಕರ್ತವ್ಯೇ ಷಾಡವೌಡುವಿತೇ ತಥಾ .
 ತದ್ವಚ್ಚ ಲಂಘನೀಯೌ ತು ಬಲವಂತೌ ತಥೈವ ಚ .. 103..
 ಅಂಶಾಸ್ತು ಷಡ್ಜಕೈಶಿಕಾಃ ಷಡ್ಜಗಾಂಧಾರಪಂಚಮಾಃ .
 ಅಪನ್ಯಾಸಾ ಭವಂತ್ಯತ್ರ ಷಡ್ಜಪಂಚಮಸಪ್ತಮಾಃ .. 104..
 ಗಾಂಧಾರಶ್ಚ ಭವೇನ್ನ್ಯಾಸೋ ಹೈನಸ್ವರ್ಯಂ ನ ಚಾತ್ರ ತು .
 ದೌರ್ಬಲ್ಯಂ ಚಾತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಧೈವತ(ಮಧ್ಯಮ) ಸ್ಯಾರ್ಷಭಸ್ಯ ಚ .. 105..
 ಷಡ್ಜಶ್ಚ ಮಧ್ಯಮಶ್ಚೈವ ನಿಷಾದೋ ಧೈವತಸ್ತಥಾ .
 ಸ್ಯುಃ ಷಡ್ಜೋದೀಚ್ಯವಾಂಶಾಸ್ತು ನ್ಯಾಸಶ್ಚೈವ ತು ಮಧ್ಯಮಃ .. 106..
 ಅಪನ್ಯಾಸೋ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಧೈವತಃ ಷಡ್ಜ ಏವ ಚ .
 ಪರಸ್ಪರಾಂಶಗಮನಮಿಷ್ಟತಶ್ಚ ವಿಧೀಯತೇ .. 107..
 ಷಾಟ್ಸ್ವರ್ಯಮೃಷಭಾಪೇತಂ ಕಾರ್ಯಂ ಗಾಂಧರ್ವವೇದಿಭಿಃ .
 ಪಂಚಮಾರ್ಷಭಹೀನಂ ತು ಪಾಂಚಸ್ವರ್ಯಂ ತು ತತ್ರ ವೈ .. 108..
 ಷಡ್ಜಶ್ಚಾಪ್ಯೃಷಭಶ್ಚೈವ ಗಾಂಧಾರಶ್ಚ ಬಲೀ ಭವೇತ್ .
 ಗಾಂಧಾರಸ್ಯ ಚ ಬಾಹುಲ್ಯಂ ಮಂದ್ರಸ್ಥಾನೇ ವಿಧೀಯತೇ .. 109..
 ಸರ್ವೇಂಶಾಃ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಾಯಾಮಪನ್ಯಾಸಾಸ್ತಥೈವ ಚ .

ಷಡ್ಜಶ್ಚ ಮಧ್ಯಮಶ್ಚಾಪಿ ನ್ಯಾಸೌ ನಾರ್ಯೌ ಪ್ರಯೋಕ್ತೃಭಿಃ .. 110..
 ಗಾಂಧಾರಸಪ್ತಮಾಪೇತಂ ಪಾಂಚಸ್ವರ್ಯಂ ವಿಧೀಯತೇ .
 ಷಾಡವಂ ಸಪ್ತಮಾಪೇತಂ ಕಾರ್ಯಂ ಚಾತ್ರ ಪ್ರಯೋಗತಃ .. 111..
 ಸರ್ವಸ್ವರಾಣಾಂ ಸಂಚಾರ ಇಷ್ಟತಸ್ತು ವಿಧೀಯತೇ .
 ಷಡ್ಜಗ್ರಾಮಾಶ್ರಿತಾ ಹ್ಯೇತಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಸಪ್ತ ಜಾತಯಃ .. 112..
 ಅತಃ ಪರಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಧ್ಯಮಗ್ರಾಮಸಂಶ್ರಯಾಃ .
 ಗಾಂಧಾರ್ಯಾಃ ಪಂಚ ಏವಾಂಶಾ ಧೈವತರ್ಷಭವರ್ಜಿತಾಃ .. 113..
 ಷಡ್ಜಶ್ಚ ಪಂಚಮಶ್ಚೈವ ಹ್ಯಪನ್ಯಾಸೌ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತೌ .
 ಗಾಂಧಾರಶ್ಚ ಭವೇನ್ನ್ಯಾಸಃ ಷಾಡವಂ ಚರ್ಷಭಂ ವಿನಾ .. 114..
 ಧೈವತರ್ಷಭಯೋರ್ಹೀನಂ ತಥಾ ಚೌಡುವಿತಂ ಭವೇತ್ .
 ಲಂಘನೀಯೌ ಚ ತೌ ನಿತ್ಯಮಾರ್ಷಭಾದ್ಧೈವತಂ ವ್ರಜೇತ್ .
 ವಿಹಿತಸ್ತ್ವಿತಿ ಗಾಂಧಾರ್ಯಾಃ ಸ್ವರನ್ಯಾಸಾಂಶಗೋಚರಃ .. 115..
 ಲಕ್ಷಣಂ ರಕ್ತಗಾಂಧಾರ್ಯಾ ಗಾಂಧಾರ್ಯಾ ಏವ ಯತ್ಸ್ತ್ರೂತಂ .
 ಧೈವತೋ ಬಲವಾನತ್ರ ದೌರ್ಬಲ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಲೋಪತಃ .. 116..
 ಗಾಂಧಾರಷಡ್ಜಯೋಶ್ಚಾತ್ರ ಸಂಚಾರಶ್ಚಾರ್ಷಭಾದ್ವಿನಾ .
 ಅಪನ್ಯಾಸಸ್ತಥಾ ಚೈವ ಮಧ್ಯಮಸ್ತು ವಿಧೀಯತೇ .. 117..
 ಗಾಂಧಾರೋದೀಚ್ಯವಾಂಶೌ ತು ವಿಜ್ಞೇಯೌ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮೌ .
 ಪಾಂಚಸ್ವರ್ಯಂ ನ ಚೈವಾತ್ರ ಷಾಟ್ಸ್ವರ್ಯಮೃಷಭಂ ವಿನಾ .. 118..
 ಕಾರ್ಯಶ್ಚಾಂತರಮಾರ್ಗಶ್ಚ ನ್ಯಾಸೋಪನ್ಯಾಸ ಏವ ಚ .
 ಷಡ್ಜೋದೀಚ್ಯವತೀವತ್ತು ಪಾಂಚಸ್ವರ್ಯೇಣ ಜಾತುಚಿತ್ .. 119..
 ಮಧ್ಯಮಾಯಾ ಭವಂತ್ಯಂಶಾ ವಿನಾ ಗಾಂಧಾರಸಪ್ತಮೌ .
 ಏತ ಏವ ಹ್ಯಪನ್ಯಾಸಾ ನ್ಯಾಸಶ್ಚೈವ ತು ಮಧ್ಯಮಃ .. 120..
 ಗಾಂಧಾರಸಪ್ತಮಾಪೇತಂ ಪಾಂಚಸ್ವರ್ಯಂ ವಿಧೀಯತೇ .
 ಷಾಡವಂ ಚಾಪ್ಯಗಾಂಧಾರಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ತು ಪ್ರಯೋಗತಃ .. 121..
 ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮಯೋಶ್ಚಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಂ ಬಾಹುಲ್ಯಮೇವ ಹಿ .
 ಗಾಂಧಾರಲಂಘನಂ ಚಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಂ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಯೋಕ್ತೃಭಿಃ .. 122..
 ಮಧ್ಯಮೋದೀಚ್ಯವಾ ಪೂರ್ಣಾ ಹ್ಯಂಶ ಏಕಸ್ತು ಪಂಚಮಃ .
 ಶೇಷೋ ವಿಧಿಸ್ತು ಕರ್ತವ್ಯೋ ಗಾಂಧಾರೋದೀಚ್ಯವಾಂ ಗತಃ .. 123..
 ದ್ವಾವಂಶಾವಥ ಪಂಚಮ್ಯಾಮೃಷಭಃ ಪಂಚಮಸ್ತಥಾ .
 ಸ(ಋ)ನಿಷಾದಾವಪನ್ಯಾಸೌ ನ್ಯಾಸಶ್ಚೈವ ತು ಪಂಚಮಃ .. 124..
 ಮಧ್ಯಮಾವತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯೇ ಷಾಡವೌಡುವಿತೇ ತಥಾ .

ದೌರ್ಬಲ್ಯಂ ಚಾತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಷಡ್ಜಗಾಂಧಾರಮಧ್ಯಮೈಃ .. 125..
 ಕುರ್ಯಾದಪ್ಯತ್ರ ಸಂಚಾರಂ ಪಂಚಮಸ್ಯಾರ್ಷಭಸ್ಯ ಚ .
 ಗಾಂಧಾರಗಮನಂ ಚೈವ ಕಾರ್ಯಂ ತ್ವಲ್ಪಶ್ಚ (ಽಂ ಚ)
 ಸಪ್ತಮಃ (ಮಾತ್) .. 126..
 ಅಥ ಗಾಂಧಾರಪಂಚಮ್ಯಾಃ ಪಂಚಮೋಽಶಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ .
 ತಾರಗತ್ಯಾ ತು ಷಡ್ಜೋಽಪಿ ಕದಾಚಿನ್ನಾತಿವರ್ತತೇ .. 127..
 ಋಷಭಃ ಪಂಚಮಶ್ಚೈವ ಹ್ಯಪನ್ಯಾಸೌ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತೌ .
 ನ್ಯಾಸಶ್ಚೈವ ತು ಗಾಂಧಾರೋ ಸಾ ಚ ಪೂರ್ಣಸ್ವರಾ ಸದಾ .
 ಪಂಚಮ್ಯಾ ಯಶ್ಚ ಗಾಂಧಾರ್ಯಾಃ ಸಂಚಾರಃ ಸ ವಿಧೀಯತೇ .. 128..
 ಪಂಚಮಶ್ಚಾರ್ಷಭಶ್ಚೈವ ಗಾಂಧಾರೋಽಥ ನಿಷಾದವಾನ್ .
 ಚತ್ವಾರೋಽಶಾ ಭವಂತ್ಯಾಂಧ್ರ್ಯಾಮಪನ್ಯಾಸಾಸ್ತ ಏವ ಹಿ .. 129..
 ಗಾಂಧಾರಶ್ಚ ಭವೇನ್ನ್ಯಾಸಃ ಷಡ್ಜಾಪೇತಂ ತು ಷಾಡವಂ .
 ಗಾಂಧಾರಾರ್ಷಭಯೋಶ್ಚಾಪಿ ಸಂಚಾರಸ್ತು ಪರಸ್ವರಂ .. 130..
 ಸಪ್ತಮಸ್ಯ ಚ ಷಷ್ಠಸ್ಯ ನ್ಯಾಸೋ ಗತ್ಯನುಪೂರ್ವಶಃ .
 ಷಡ್ಜಸ್ಯ ಲಂಘನಂ ಚಾತ್ರ ನಾಸ್ತಿ ಚೌಡುವಿತಂ ಸದಾ .. 131..
 ನಂದಯಂತ್ಯಾಃ ಕ್ರಮಾನ್ ನ್ಯಾಸಾಪನ್ಯಾಸಾಂಶಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ .
 ಗಾಂಧಾರೋ ಮಧ್ಯಮಶ್ಚೈವ ಪಂಚಮಶ್ಚೈವ ನಿತ್ಯಶಃ .. 132..
 ಷಡ್ಜೋ ಲೋಪ್ಯಶ್ಚ ಲಂಘ್ಯಶ್ಚ ನಾಂದ್ರೀಸಂಚರಣಂ ಭವೇತ್ .
 ಲಂಘನಂ ಹ್ಯ ಷಭಸ್ಯಾಪಿ ತಚ್ಚ ಮಂದ್ರಗತಂ ಸ್ಮೃತಂ .. 133..
 ತಾರಗತ್ಯಾ ತು ಷಡ್ಜಸ್ತು ಕದಾಚಿನ್ನಾತಿವರ್ತತೇ .
 ಗಾಂಧಾರೋ ವಾ ಗ್ರಹಃ ಕಾರ್ಯಸ್ತಥಾ ನ್ಯಾಸಶ್ಚ ನಿತ್ಯಶಃ .. 134..
 ಕಾರ್ಮಾರವ್ಯಾಃ ಸ್ಮೃತಾ ಹ್ಯಂಶಾ ಆರ್ಷಭಃ ಪಂಚಮಸ್ತಥಾ .
 ಧೈವತಶ್ಚ ನಿಷಾದಶ್ಚಾಪ್ಯಪನ್ಯಾಸಾಸ್ತ ಏವ ತು .
 ಪಂಚಮಶ್ಚ ಭವೇನ್ನ್ಯಾಸೋ ಹೈನಸ್ವರ್ಯಂ ನ ಚಾತ್ರ ತು .. 135..
 ಗಾಂಧಾರಸ್ಯ ವಿಶೇಷೇಣ ಸರ್ವತೋ ಗಮನಂ ಭವೇತ್ .. 136..
 ಕೈಶಿಕ್ಯಾಸ್ತು ತಥಾ ಹ್ಯಂಶಾಃ ಸರ್ವೇ ಚೈವಾರ್ಷಭಂ ವಿನಾ .
 ಏತ ಏವ ಹ್ಯಪನ್ಯಾಸಾ ನ್ಯಾಸೌ ಗಾಂಧಾರಸಪ್ತಮೌ .. 137..
 ಧೈವತೇಂಶೇ ನಿಷಾದೇ ಚ ನ್ಯಾಸಃ ಪಂಚಮ ಇಷ್ಯತೇ .
 ಅಪನ್ಯಾಸಃ ಕದಾಚಿತ್ತು ಋಷಭೋಽಪಿ ವಿಧೀಯತೇ .. 138..
 ಆರ್ಷಭೇ ಷಾಡವಂ ಚಾತ್ರ ಧೈವತರ್ಷಭವರ್ಜಿತಂ .
 ತಥಾ ಚೌಡುವಿತಂ ಕುರ್ಯಾದ್ ಬಲಿನೌ ಚಾಂತ್ಯಪಂಚಮೌ .. 139..

ದೌರ್ಬಲ್ಯಮೃಷಭಸ್ಯಾತ್ರ ಲಂಘನಂ ಚ ವಿಶೇಷತಃ .
ಅಂಶವತ್ ಕಲ್ಪಿತಶ್ಚಾನ್ಯೈಃ ಷಾಡವೇ ತು ವಿಧೀಯತೇ .
ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಾವದತ್ರಾಪಿ ಸಂಚಾರಸ್ತು ಭವೇದಿಹ .. 140..
ಏವಮೇತಾ ಬುದ್ಧೈರ್ಜ್ಞೇಯಾ ಜಾತಯೋ ದಶಲಕ್ಷಣಾಃ .
ಯಥಾ ಯಸ್ಮಿನ್ ರಸೇ ಯಾಶ್ಚ ಗದತೋ ಮೇ ನಿಬೋಧತ .. 141..
.. ಇತಿ ಜಾತಿವಿಕಲ್ಪಾಧ್ಯಾಯೋಽಷ್ಟಾವಿಂಶಃ ಸಮಾಪ್ತಃ..

Encoded by Haresh BakShi hareshbakShi@hotmail.com

—
Natya Shastra Chapter 28

pdf was typeset on March 24, 2024

—

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

